

Verslag excursie Bargerveen

Onder leiding van Wouter Rohde, Hugo Weenen en Erik Hans van Stigt Thans maakte de vogelwerkgroep (27 leden en veel knutten) op 10 juni een excursie naar het Bargerveen (Drenthe). Het is een gebied dat nationaal en internationaal bekend is door de vele vogelsoorten. De Witwangstern en de Dwergstern werden gezien en als bijzondere waarneming doorgegeven.

Renée Beekman

“Waar wij vandaan kwamen, daar was het graven nat. Dan voeren we uit, beugelen uit de bok, dan vol terug, het veen tot turf te drogen zetten. Maar omdat iedereen dat deed, werd het water steeds dieper, het werk zwaarder; vader kreeg de beugel al bijna niet meer binnen. De burens begonnen weg te trekken, bij ons was het mijn opa die het eerste zei: “Hier is het voor ons geen blijven meer.” Aldus de 10-jarige Pet Bennemin in ‘Publieke werken’ van Thomas Rosenboom.

Net als de slaven van het veen trokken wij oostwaarts. Alleen voeren wij niet naar het westen terug met een galjoenschip vol veen, maar liepen wij en zagen een Witwang- en een Dwergstern! Het Bargerveen is een natuurgebied van Staatsbosbeheer in de gemeente Emmen. Het beslaat 2.100 ha en bestaat grotendeels uit hoogveen. Laatste restant van enige omvang in Nederland van het eertijds 3000 vierkante kilometer grote Bourtangermoeras. In 1992 werd de vervening hier beëindigd. Het noordelijke Meerstalblok, een gebied met rustend hoogveen, was het eerste wat SBB hier verwierf; later uitgebreid naar het zuiden en oosten. Het oostelijk deel is verreweg het natst. Op het Amsterdamse Veld ligt nog een restant van het verroeste spoorlijntje uit de dertiger jaren, toen het veen per smalspoor werd afgevoerd naar het fabrieksterrein van de Griendtsveen Turfstrooisel Maatschappij. De zwarte turf werd vanaf 1921 in Klazienaveen

door Purit (later Norit geheten) verwerkt tot actieve kool. In het reservaat resteert alleen nog de onderste laag restveen.

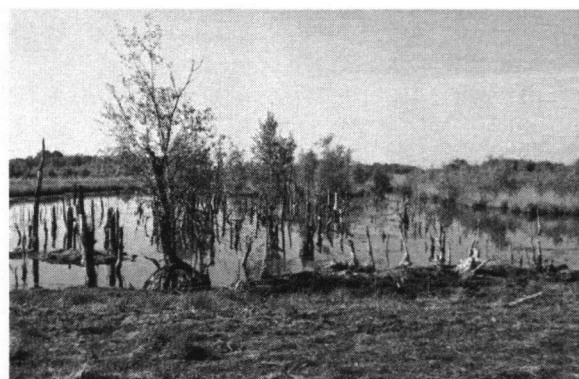

Foto Anja Schuitema

Het beheer is erop gericht om waar mogelijk weer levend hoogveen te laten ontstaan. Levend hoogveen wil zeggen dat er veenvorming plaatsvindt door de groei van veenmos. Hierdoor komt het mozaïek van ruggen en slenken opnieuw tot stand, dat gunstig is voor planten als de ronde en de lange zonnedaauw.

Klazienaveen had zich voor de eerste WK-wedstrijd van Oranje opgetuigd met een zee van vlaggetjes boven de Hoogeveensevaart en over de voortuintjes van de nieuwbouwhuizen. Wij reden door naar de parkeerplaats van het Veenpark,

waar Jelle Harder en Anja Schuitema hun telescoop al hadden opgesteld. Zij kampeerden in de buurt en namen deel aan de excursie die geleid werd door Wouter Rohde, Hugo Weenen en Erik Hans van Stigt Thans. Er waren 27 deelnemers. De knutten laten zich op deze schitterende zomerdag van hun beste kant zien. Muggenolie of niet, ze steken dwars door T-shirts en broekspijpen heen, geen onbedekte nek of kuit wordt met rust gelaten. Veenpluis geeft een zilveren gloed aan het landschap en een verdronken woud van dode boomstammen doet denken aan een sprookjesboek.

Foto Anja Schuitema

Het gebied is zowel nationaal als internationaal van grote betekenis voor diverse vogelsoorten. Volgens het aanwijzingenbesluit (1992) is van de Nederlandse avifauna meer dan de helft in het Bargerveen waargenomen, ca. 220 soorten, waarvan 112 soorten als broedvogel. Gezien de aard van het gebied en de grote rust, zijn er ook buiten het broedseizoen veel soorten watervogels aanwezig. De waarnemingen van Hugo Weenen, Paul van der Poel, Jelle Harder en mijzelf zijn verwerkt in een lijst. De meest bijzondere waarnemingen zijn de Witwangstern en de Dwergstern. Van deze laatste is ooit in 1922 één exemplaar in de provincie Drenthe is gezien. Erik Hans heeft deze bijzondere waarnemingen gemeld aan de waarnemingsite voor het Lauwersmeer, waar sinds enkele jaren ook de waarnemingen uit de provincie Drenthe worden vermeld/verzameld. Aanvankelijk ontving hij een wantrouwend mailtje retour ten aanzien van onze Dwergstern. Maar nadat Erik Hans liet weten dat een groot aantal ervaren vogelaars en gidsen tijdens deze excursie de waarneming heeft bevestigd, zal deze dan ook met enthousiasme worden opgenomen in een nieuwe vogelatlas voor Drenthe.

Opmerkelijk waren verder: veel Geoorde Futen, vijf Boomvalken, één Torenvalk, zeker tien Zwarte Sterns, één Koekoek, minstens tien Gekraagde Roodstaarten (m + vr), zes Roodborst-

tapuiten, één Wielewaal en een aantal Grauwe Klauwieren. De complete lijst is op te vragen bij secretaris@vwggooi.nl. Veel schapen ook, in dit gebied. Maar pas op voor al te avontuurlijke beesten. Het schaap dat wij aantreffen, vastgelopen in het water, werd dankzij GPS, 112, de plaatselijke brandweer en tenslotte de eigenaar, verlost uit zijn benarde toestand.

Foto Anja Schuitema

Alle mensen die gereden hebben, de excursie-leiders en degenen die hun telescoop zo bereidwillig afstonden aan de deelnemers, bedankt voor deze geweldige excursie. Wil je ook eens naar dit bijzondere gebied, dan is het met de auto te bereiken via Zwolle, Meppel en Hogeveen naar Emmen. Op de N381 vanaf Emmen volg je de ANWB-borden met Veenpark Emmen. Op de N34 neem je de afslag Emmen Zuid. Blijf de rondweg volgen tot afslag Veenpark. Via de N37 richting Duitse grens tot afslag Veenpark. Met openbaar vervoer vanaf station Emmen met busmaatschappij Arriva lijn 45, halte Veenpark. Het leven van Pet Bennemin eindigde uiteindelijk in Amerika. Hij en de andere turfstekers laten ons een grandioos gebied na om nog jaren van te genieten. Een echte aanrader. N.B. De gegevens zijn overgenomen van de website van Staatsbosbeheer.

Andere leuke waarnemingen waren o.a. :

Poelkikker	Meerkikker
Bruine Kikker	Adder
Ree met jong	Knutten
Viervleklibellen	Juffertjes, div. soorten
Veenpluis	Wollegras
Veenmos	Ronde Zonnedauw
Moeraswalstro	Dopheide
Eppe	Aardappelgallen
Groene Zandloopkever	Atalanta
Aardbeivlinder	Groentje
Koolwitje	Grote Beerrups
Hageheldrups	

Tot zover de waarnemingen van de deelnemers
aan de excursie.

*N.B. Jelle en Anja zagen samen nog één Sperwer,
één Bosuil, vijf Nachtzwaluwen, drie*

*Sprinkhaanzanger en één Grauwe vliegenvanger.
Zij telden van vrijdagavond tot en met
zondagochtend 88 soorten.*